

Мәдинә Маликова

**«Чәчкә
балы»**

**Мәдинә Габделхак кызы Маликова —
күренекле татар язучысы, драматург.**

Тормыш юлы, ижаты

Ул 1935 елның 5 августында Сарман районының Мортыштамак авылында туа. Шушы авылда жидееллык мәктәпне тәмамлай.

1949-1959 елларда ул Минзәлә педагогика училищесында, Казан дәүләт педагогика институтында укый. Аннан соң «Чаян» журналында корректор, «Азат хатын» журналында әдәби хезмәткәр һәм шул ук журналның җаваплы сәркатибе булып эшли.

Мәдинә Маликованың әсәрләре аның 20 гә якын китабына тупланган.

Алар арасында “Юлдашлар”, “Казан каласы — таш кала”, “Кар сулары”, “Егетлеккә бер адым” исемле хикәя һәм повесть жыентыклары, “Шәфкәт”, “Басып сайрар талы бар”, “Фидая” исемле роман китаплары бар.

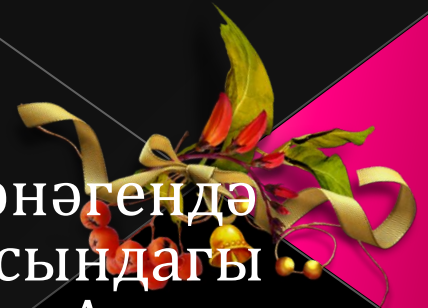
Соңгы елларда аның “Алтын ятымә”, “Ожмах балалары”, “Мендем биек тауларга” исемле роман, пьеса, повесть, хикәяләре, детектив жанрда язылган әсәрләре тупланган китаплары басылып чыкты.

Мәдинә Маликова 1993 елдан Бөтөнтатар “Кызыл Хач” жәмгыяте президенты да.

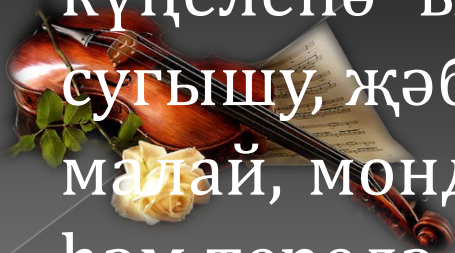

Әсәрнең кыскача эчтәлеге

Төп герой Гамил һәм аның гаиләсе үрнәгендә кешенең рухи дөнъясы, кешеләр арасындагы катлаулы мөнәсәбәтләр сурәтләнә. Автор яшәешнең мәгънәсен яхшылыкка, матурлыкка хезмәт итүдә күрә. Гамил нык ихтыяр көчә булган кеше буларак күз алдына килеп баса. Аның өчен гаиләсе, уллары беренче урында тора. Сәгъдиясе белән үзенә ошамаган баланы, шикләнсәләр дә, “менә дигән итеп” тәрбиялиләр. “Зөфәр кебек кызыл чәчле булса да, чирләшкә булса да” яраталар, аякка бастыру өчен бик күп көч куялар. Кешеләр сүзен дә күтәрәләр.

Инде урамда, үзенә һөжүм иткән яшьләр арасында, үзенә Газименә охшаган малайны күргәч, ул бөтенесен дә аңлап ала. Бәби табу йортында алышынган бала бит бу. Милициягә дә, хатынының сеңлесенә дә дөрөсен әйтмичә малайны яклай, өенә алып кайта, тәрбияли башлай. Наркоман икән белгәч тә ташламый. Әйткән сүзендә тора. Көчән дә, акчасын да кызганмай. Әкреләп малайның күңеленә ышаныч кайта. Үз гомерендә эчү, сугышу, жәберләү, шакшылыкны гына күргән малай, монда икенче тормыш барлыгын күрә һәм терелә дә. Моңа бал кортлары, бер-береңә

Эсэрдэ капма-
каршы куеп
тасвирланган
гаилэлэр

Гамил һәм
Сэгъдия
Гайнуллиннар
гаиләсе

Геннадий һәм
Эльза
Харитоновлар
гаиләсе

Төп образлар

Гамил

Макар - Мохтар

Сәгъдия

Ярдәмче
образлар

Газим

Геннадий

Жәмил

Эльза

Әсәрдә күтәрелгән проблемалар

- Мәхәббәт кә тугрылык;
- Күңел сафлығы – рухи гариплек
- Гаилә бәхете - бәхетсезлеге;
- Бала язмышы – ата-ана язмышы;
- Ата-ана һәм бала мөнәсәбәте;
- Рухи кыйммәтләр – әхлаксызлык;
- Тәрбия - тирәлек йогынтысы

Иң мөһим мәсьәлә

Гаиләнең татулыгы, бердәмлеге

Сэгъдия - Гамил

Сэгъдия белэн Гамил
бер-берсен яратып,
хөрмэт итеп, аңлап,
бер-берсенэ таяныч
булып яшилэр.

Тырышлык, сабырлык
һәм үз көчәренэ
ышану аларны тагын
да берләштерэ.

Эльза - Геннадий

Бер-берсенэ карата
ышаныч югалткан,
бүгенге көн белэн генэ
яшәүче,

**Сәгъдия белән Гамил
гаиләсе**

**Сәгъдия белән Гамил
исерекбашлардан
туган, сәләмәтлеккә
туймаган малайны үз
балалары итеп,
кадерләп үстерәләр,
тумышыннан хәмергә
булган тартымыннан
арындырып, аякка
бастыралар;**

Харитоновлар гаиләсе

Эльза белән Геннадий
Харитоновлар физик
яктан сәләмәт
орлыктан туган
малайны бозыклыкта
тәрбияләп, ялганчы,
кеше талаучы,
наркотиклар
кулланучы бозык бер
зат үстерәләр.

Гайлә иминлеге - автор шуның өчен бик борчыла. Һәм, аныңча, проблемаларны чишү өчен, гайләләрдә терәк булырлык, ышанычлы ирләр кирәк. Ирләрен яратучы, хөрмәт итүче, сөйкемле һәм акыллы хатын-кызларыбыз кирәк. Шундый гайләләрдә тәрбиялэнгән балалар гына сау-сәламәт, үз-үзенә ышанучан һәм нәселне яхшы дәвам итүчеләр булачак. Ә инде андый гайләләребез күбрәк булса, жәмгыятебез дә сау-сәламәт булачак.

Тауларга карап,
Тау булмасаң да,
Таңнарға карап,
Таң булмасаң да,
Кешегә карап
Кеше була бел –
Олы жанлының
Ише була бел!

Ф.Яруллин

